

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 17. децембар 2010. године

Предмет бр. 11/07

Весна АНЂЕЛКОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 17. децембра 2010. године
уз присуство следећих чланова:

г. Пола ЛЕМЕНСА, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ

г. Раџеша ТАЛВАРА, извршног службеника

Након што је забележила повлачење г. Марека НОВИЦКОГ са заседања на предмету у складу са Правилном 12 Пословника,

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно са Одељком 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, по допуни,

Након већања, доноси следеће одлуке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 15. септембра 2007. године и уписана 18. октобра 2007. године. На почетку поступка пред Саветодавном комисијом за људска права (Комисија), жалбу је заступао Праксис, невадина организација са седиштем у Београду, Србија. Праксис се касније повукао из учешћа у предмету.

2. Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) 7. фебруара 2008. године дајући му прилику да достави примедбе у име УНМИКА-а о прихватљивости и меритуму жалбе у складу са Правилном 30 Пословника Комисије. СПГС није искористио ову прилику.
3. 7. маја 2008. године Комисија је објавила да је жалба прихватљива.
4. 13. маја 2008. године, Комисија је проследила предмет СПГС-у у складу са Одељком 11.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, за добијање одговора УНМИК-а о основаности предмета.
5. СПГС је одговорио 16. септембра 2008. приложивши писмо организације која је дошла на место ДСИП-а, тј. Косовске агенције за имовину (КАИ) од 12. септембра 2008. и позивајући Комисију да затражи информације директно од КАИ.
6. Дана 25. септембра 2008. и 6. октобра 2008. Комисија је писмом обавестила жалиоца да достави примедбе на писма добијена од СПГС и КАИ.
7. Праксис је 15. октобра 2008. обавестио Комисију да није више правни заступник жалиоца.
8. 17. новембра 2008. године, као одговор на захтев Комисије, КАИ је доставила потпуни спис предмета о предмету жалиоца.
9. У писму достављеном 17. новембра 2008. жалилац је одговорио на примедбе СПГС-а.
10. У писму од 13. јануара 2009. Комисија постаља жалиоцу низ додатних питања. Жалилац је одговорио 9. фебруара 2009. мада је одговор достављен тек 23. маја 2009.
11. Дана 1. септембра 2010. Комисија је од КАИ затражила додатне информације. Дана 16. септембра 2010. КАИ је доставила свој одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

12. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији. Жалилац тврди да јој је додељен стан у Општини Штимље 30. децембра 1996. године, којег је купила 19. марта 1999. године. Косово је напустила у јуну 1999. године.
13. Након доласка УНМИК-а на Косово, основане су Дирекција за стамбена и имовинска питања (ДСИП) и Комисија за стамбене и имовинске захтеве (КСИЗ) од стране УНМИК-а Уредбом бр. 1999/23 од 15. новембра 1999. године о оснивању Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбене и имовинске захтеве. Мандат ДСИП-а служио је да регулише

стамбена и имовинска права на Косову и да разреши спорове који се тичу стамбеног власништва, све до тренутка када је СПГС утврдио да су локални судови способни да спроводе те функције. Сврха је била да се омогући обухватно управљање правима о власништву на Косову у циљу постизања ефикасног и ефективног решавања захтева који се тичу стамбеног власништва. Уредба УНМИК-а бр. 1999/23 установила је КСИЗ као независни орган ДСИП-а, који је одговоран за решавање нетрговинских спорова који се тичу стамбеног власништва, а долазе из ДСИП. Правила процедуре и докази били су предмет Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 од 31. октобра 2000. године о Захтевима за повраћај стамбеног власништва и Правилима поступка и доказима Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбена и имовинска питања.

14. КСИЗ је био надлежан за три категорије захтева стамбеног власништва: захтеви појединаца чија су права власништва, поседовања и станарског права на стамбено власништво накнадно опозвани од 23. марта 1989. године на основу закона који је дискриминирајућ по својој молби или намери (захтеви „А категорије“); захтеви појединаца који су ступили у неформалне трансакције власништва након 23. марта 1989. године (захтеви „Б категорије“); и захтеви од стране појединаца који су без своје воље изгубили право на власништво, поседовање или станарско право након 24. марта 1999. године (захтеви „Ц категорије“).
15. 18. јула 2002. године, жалилац је поднела захтев „Ц категорије“ ДСИП-у тражећи поновно преузимање власништва над станом у Штимљу. Тврдила је да има станарско право над станом како је доказано одлуком општине Штимље са датумом од 30. децембра 1996. године која јој је доделила стан и уговор о куповини који је потписан 30. новембра 1998. године и оверен од стране Општине Урошевац 19. марта 1999. године. Примерак уговора о куповини није помињао референтни број потврде од стране Суда.
16. Захтеву жалиоца се противио г. Р.Ј. који је у то време становао у спорном стану. Он је тврдио да му је 6. августа 1999. Општина Штимље доделила стан и да му је ДСИП издала дозволу 14. новембра 2002. да станује у стану на хуманитарној основи, на одређени период.
17. Без обзира на то што се адреса која је стајала на личној карти жалиоца разликовала од адресе спорне имовине, ДСИП је покушала да верификује остала документа које је жалилац доставила. ДСИП се распитао у општини Штимље, као носиоца права над доделом, како би проверио првобитну одлуку о додели. Међутим, нису могли да пронађу одлуку у својим архивама. Штавише, ДСИП је покушала да провери уговор о куповини у општинском суду Урошевац, као институцији која је оверила уговор. Међутим, овлашћени судски службеник потврдио је да је документ неважећ, чак и фалсификован, пошто није садржао број потврде и био је потписан и оверен од стране неовлашћеног лица.

18. ДСИП је наставила истрагу како би утврдила да ли је жалилац становала у спорним просторијама тако што је у електродистрибуцији и регионалној јавној комуналној служби проверила евиденцију о исплати комуналних трошкова. Међутим, ни у комуналној служби нису пронашли евиденцију о измирењу трошкова на спорној адреси жалиоца.
19. КСИЗ је издала своју одлуку 18. јуна 2005. године одбацујући захтев на основу чињенице да жалилац, као и неки други жалиоци који су у истој ситуацији,
- „није показала ниједан верификован документован доказ да је икада поседовао спорну имовину, нити је имала икаквог доказа о имовинском праву које јој даје право поседовања. У неким случајевима, подносиоци захтева су подносили одлуке о верификованој додели, или уговоре о закупу, у прилог њиховом наводном имовинском праву, али нису достављени остали докази о власништву пре 24. марта 1999. Дакле, ови захтеви треба да буду одбачени“.
20. Жалилац је обавештена о тој одлуци 13. новембра 2006.
21. У међувремену, Уредба УНМИК-а бр. 2006/10 од 4. марта 2006. године о Резолуцији о захтевима који се односе на приватну непокретну имовину, укључујући пољопривредну и трговинску имовину, поставила је КАИ као тело које наслеђује ДСИП. Међутим, сходно одељку 23, КСИЗ је и даље имала власт да судском одлуком разреши захтеве који су већ били поднети ДСИП-у и да делује по захтевима за поновним разматрањем одлука у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2000/60.
22. Уредба УНМИК-а бр. 2006/10 је убрзо након тога „привремено суспендована“ Уредбом УНМИК-а бр. 2006/50 од 16. октобра 2006. године о Резолуцији о захтевима који се тичу приватне непокретне имовине, укључујући пољопривредну и трговинску имовину. Према Уредби УНМИК-а бр. 2006/50, КАИ је задржана као независно тело. Одељак 22 и даље је обезбеђивао КСИЗ-у да има власт да судском одлуком разреши захтеве који су већ били поднети ДСИП-у и да делује по захтевима за поновним разматрањем одлука у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2000/60. У складу са другом одредбом истог одељка, Уредба УНМИК-а бр. 2006/50 остала је на снази до 31. децембра 2008. године.
23. Жалилац је 15. децембра 2006. поднела захтев за разматрањем првобитне одлуке КСИЗ-а. Она је потврдила да је КСИЗ погрешно и непотпуно верификовао чињенични статус и погрешно применио материјално право. Поново се позвала на одлуку о додели од 30. децембра 1996. године и овереног уговора о куповини од 19. марта 1999. године. Евиденције показују да је жалилац доставила други примерак уговора о куповини, овог пута са бројем овере. Она тврди да се преселила у стан са породицом почетком 1997. и да је редовно плаћала комуналне и телефонске рачуне, али није понела признанице са собом када је напуштала Косово. Жалилац даље наводи да, пошто је стан био нов када се у њега преселила, нико други није могао да

изгуби власништво над истим сходно дискриминаторном закону, и да би стога КСИЗ требало да призна њено право на власништво.

24. Дана 29. јануара 2007. КАИ - која је дошла на место ДСИП - контактирала је жалиоца. КАИ је обавестила жалиоца о процедури и врсти доказа који је потребан за признавање имовинског права. Током разговора, жалилац је обавестила КАИ да са општином није закључила уговор о коришћењу и да није регистрована на спорној адреси ни код једне јавне комуналне службе. У прилог горе наведеном, КАИ је установила да жалилац није могла да пронађе ниједног сведока који би могао да потврди да јој је додељена имовина.
25. КСИЗ је објавила своју одлуку 26. марта 2007. године, одбацујући захтев жалиоца за поновним разматрањем. Подсетила је да се према Одељку 14.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 захтев о поновном разматрању може поднети: „а. по подношењу законски релевантних доказа, које [КСИЗ] није узео у обзир приликом одлучивања о захтеву; или б. по основу да је постојала материјална грешка у пријави [те] уредбе“. По питању захтева дотичног жалиоца и неких других подносилаца захтева у истој ситуацији, КСИЗ изјављује следеће:

„У [овим] захтевима [...], [КСИЗ] открива да Подносиоци захтева нису доставили ниједан доказ од правне важности, који Комисија није разматрала у процесу решавања захтева. Нити је Комисија пронашла икакву материјалну грешку у примени [УНМИК-ове Уредбе бр.2000/60]. Комисија стога закључује да се одбаце захтеви за поновним разматрањем [...]. Разлози за ову одлуку остају исти као и они одређени у првобитној одлуци.“

26. Одлука о захтеву за поновним разматрањем је потврђена 27. априла 2007. године. Жалилац је примила решење 17. маја 2007. године.

III. ЖАЛБА

27. Жалилац се жали на бројна наводна кршења права током поступка или на праведно суђење, које је гарантовано Чланом 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП):
- она тврди да КСИЗ није узела у достојно разматрање све предочене доказе, чиме није успела да достави разумну одлуку;
 - она тврди да је дужина поступака пред КСИЗ-ом нарушили њено право на одлуку у прихватљивом времену;
 - она изјављује да КСИЗ-у уопштено недостаје независност и непристрасност, због практично непостојеће одвојености власти на Косову и због недостатка правила о етничком саставу локалних јавних службеника, и да нарочито није био непристрасан трибунал, јер је одлука о поновном разматрању донета од исте комисије, која је сачињена од истих чланова, који су донели првостепену одлуку.

28. Жалилац се даље жали на чињеницу да је КСИЗ донео одлуку која није узела у обзир њено право власништва или барем друга релевантна имовинска права (право на закуп) која се односе на стан о коме је реч. Та је одлука довела до *de facto* експропријације. У том погледу жалилац се позива на кршење Члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП-а.
29. Жалилац такође доказује да је била спречена да приступи и поврати поседовање свог стана и да слободно ужива у свом приватном простору. Према њеном наводу, УНМИК није успео да заштити њено право на поштовање приватног и стамбеног живота, и КСИЗ се умешао у ова права без правог оправдања. У том погледу она се позива на кршење Члана 8 из ЕКЉП.
30. Жалилац напоследку тврди да изнад поменут недостатак непристрасности КСИЗ-а у поступцима поновног разматрања утиче на „ефикасност“ механизма ДСИП/КСИЗ-а као правног лека у стамбеним и имовинским споровима. Ниједан други правни лек није доступан. У том погледу она се позива на кршење Члана 13 из ЕКЉП.

IV. ПРАВО

A. Наводна кршења Члана 6 параграф 1 из ЕКЉП-а

1. Применљивост члана 6 § 1 из ЕКЉП-а

31. Као почетно питање, Комисија мора да утврди да ли се члан 6 § 1 из ЕКПЉ-а односи на тренутни предмет. Члан 6 § 1 из ЕКПЉ-а наводи, у релевантном делу:

У одређивању грађанских права и обавеза или било којих кривичних оптужби против појединца, свако има право на поштено и јавно саслушање у оквиру разумног времена од стране независног и непристрасног суда који је успостављен законом [...].

32. Члан 6 параграф 1 из ЕКЉП односи се на одређивања „грађанских права и обавеза“ појединца. Комисија бележи да се спор између страна пред КСИЗ-ом односи на њихова права у односу на одређену стамбену имовину. Спор се због тога односи на одређивање имовинског права жалиоца, права које је јасно „цивилне“ природе (види пресуду Европског суда за људска права (ЕСЉП) у случају *Зандер против Шведске*, од 25. новембра 1993. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 279-В, стр. 40, § 27).
33. Члан 6 параграф 1 из ЕКЉП у принципу се односи само на поступке пред „трибуналом“. Европски суд за људска права је изјавио да је суд „окарактерисан у суштинском смислу тог термина својом судском функцијом, односно одређивањем ствари унутар својих надлежности на

основу правила закона и након спроведених поступака на прописан начин“ (ЕСЈП (Велико веће), случај *Кипар против Турске*, бр. 25781/09, пресуда од 10. маја 2001. године, *ЕКЈП*, 2001-IV, § 233). Поред тога, суд о коме је реч мора имати надлежност да би испитао сва питања о чињеници и праву који се тичу случаја изнетог пред њим (види ЕСЈП, *Олујић против Хрватске*, бр. 22330/05, пресуда од 5. фебруара 2009. године, § 38). Међутим, да би се неко тело квалификовало као „трибунал“, члан 6 параграф 1 ЕКЈП-а не захтева од њега да буде „суд права класичног типа, који је интегрисан унутар стандардне судске машинерије државе“ (ЕСЈП, *Кембел и Фел против Велике Британије*, пресуда од 28. јуна 1984. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 80, стр. 39, § 76).

34. У том контексту, Комисија напомиње да КСИЗ није суд класичног типа. То је било тело за поступке масовних захтева које је издавало обавезујуће и применљиве одлуке (видети Уредбу УНМИК-а бр 1999/23, цитирану изнад). Правила процедуре за поступке пред КСИЗ-ом су постављене у Уредби УНМИК-а бр. 2000/60, а КСИЗ је одређивао захтеве у супарничком поступку на основу правила закона. Ове одлуке су биле коначне и спроведене су од стране административног тела, ДСИП-а (касније КАИ). Због тога је КСИЗ имала судску функцију а члан 6 ЕКЈП-а се односи на поступке пред КСИЗ-ом (види Саветодавна комисија за људска права (СКЈП), *Вучковић*, бр. 03/07, мишљење од 13. марта 2010. године, § 34).

2. Сагласност са чланом 6 § 1 из ЕКЈП-а

і. Независност и непристрасност суда

1. Општа жалба

а. Аргументи страна

35. Жалилац уопштено тврди да „практично непостојећа подела власти на Косову и недостатак правила о етничком саставу локалних службеника“ показује да КСИЗ-у недостаје независност и непристрасност. Она не разрађује ове аргументе.

36. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

б. Процена комисије

37. Комисија напомиње да су примедбе жалиоца које се тичу „практично непостојеће поделе власти на Косову“ и недостатка правила о етничком саставу КСИЗ-а, веома уопштене по својој природи. Жалилац није успела да укаже на било какав посебан разлог по коме би сумњала у независност и непристрасност КСИЗ-а по таквом основу, или морала да разради ове теорије.

38. Комисија закључује да овај део жалбе није поткрепљен доказима. Због тога се не може прихватити као добро утемељен.

2. Посебна жалба

а. Аргументи страна

39. Жалилац конкретно тврди да КСИЗ није био непристрасан трибунал јер су првостепене и другостепене одлуке донесене од стране исте комисије у истом саставу.
40. Она се позива на Одељак 2.2 Уредбе УНМИК-а бр. 1999/23, који наводи да је КСИЗ „иницијално састављен од једне Комисије коју чине два међународна и један локални члан“ (*sic*). Према жалиоцу, јасно је да законодавцу није била намера да оваква ситуација потраје годинама.
41. Жалилац налази израз намере да се успостави више од једне комисије у Одељку 25.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60, која омогућава да, „након оснивања две или више већа Комисије, свако поновно разматрање предмета спроводи се од стране друге Комисије од оне која је одлучила о захтеву, осим ако Председавајући већа који је именован да спроводи поновно разматрање, уз консултацију са председавајућим Комисије, одлучи да ће се случај спровести на пленарној седници“. Она се даље позива на Разјашњење које је дао СПГС 12. априла 2001. године о Уредби УНМИК-а бр. 2000/60 од 31. октобра 2000. године о Захтевима за повраћај стамбене имовине и Правилима о поступцима и доказима Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбена и имовинске захтеве од 12. априла 2001. године, тачка 21 која наводи да „молба на одлуке КСИЗ-а се може поднети једино другом већу или пленарној седници КСИЗ-а, не судовима“.
42. Ослањајући се на објашњење КАИ, СПГС даје одговор 12. септембра 2008. да, сходно Одељку 2.2. Уредбе УНМИК-а бр. 1999/23, оснивање другог већа да судском одлуком реши захтеве, било првостепене или другостепене, није обавезно већ о томе одлучује СПГС. Количина посла и доступно финансирање су били такви да друго веће није наложено. Тако су захтеви за поновним разматрањем заиста разматрани само од стране једне постојеће комисије. Међутим, непристрасност КСИЗ-а није била у опасности јер су припрему случајева обављали различити адвокати. Ово је било довољно да гарантује свеж преглед свих случајева.

б. Процена комисије

43. Непристрасност, у оквиру значења члана 6 § 1 Европске конвенције о људским правима, обично означава одсуство предрасуда или пристрасности. Постоје два теста којима се процењује непристрасност суда: први се састоји у настојању да се одреди посебно лично убеђење или интерес у датом предмету доносиоца одлуке, а други да се констатује да ли је доносилац одлуке понудио довољне гаранције како би се искључила било каква правна сумња у погледу тога (видети, међу многим другим проценама Европског суда за људска права: Европски суд за људска права (Велико веће) *Киприаној против Кипра*, бр. 73797/01, пресуда од 15. децембра 2005. године, *ЕКЉП*, 2005-ХИИ, § 118; Европски суд за људска права (Велико

веће), *Линдон, Очаковски-Лоренс и Џули против Француске*, бројеви 21279/02 и 36448/02, пресуда од 22. октобра 2007. године, § 75).

44. У овом случају, жалилац се жали само на наводну структурну непристрасност КСИЗ-а. Због тога треба применити други тест.
45. Јер такав тест, када се примени на тело које заседа као судија, значи да се одреди, сасвим одвојено од личног понашања од било којих других чланова тела, да ли постоје докучиве чињенице које могу да подигну сумњу о његовој непристрасности. У том смислу чак и изгледи могу бити од неког значаја. Следи да, када се одлучује да ли у датом предмету постоји легитиман разлог да се страхује да код одређеног тела не постоји непристрасност, тачка гледишта оних који тврде да није непристрасан је важна, али не одлучујућа. Одлучујуће је то да ли се страх може сматрати објективно оправданим (Европски суд за људска права (Велико веће) *Киприаној против Кипра*, наведен изнад, § 18, Европски суд за људска права (Велико веће), *Линдон, Очаковски-Лоренс и Џули против Француске*, наведен изнад, § 77).
46. Комисија наводи да према судској пракси Европског суда за људска права, учешће у апелационим поступцима судија који су радили на предмету у првостепеним поступцима могу да конституишу кршење члана 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (Европски суд за људска права, *Обершлик против Аустрије (бр. 1)*, пресуда од 23. маја 1991. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 204, стр. 23, § 50). Исто се односи и на учешће судија у „против“ поступцима, који су усмерени против меритума одлуке у којима су они сами учествовали (Европски суд за људска права, *де Хан против Холандије*, пресуда од 26. августа 1997. године, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1997-IV, стране 1392-1393, § 51).
47. Према члану 2.2 Уредбе УНМИК-а бр. 1999/23, КСИЗ „је иницијално састављен од једне Комисије који чине два међународна и један локални члан, од којих су сви експерти у области стамбеног и имовинског права и који су компетентни да извршавају судску службу“ (*sic*). Одељак 2.2 такође предвиђа да СПГС „може да оснује додатне Комисије [КСИЗ-а] уз консултацију са [КСИЗ-ом]“. У пракси, нису основане никакве додатне комисије. Следи да се захтеви о поновном разматрању могу проверити само истом комисијом која је издала одлуку према поновном разматрању, у истом саставу. Ово се и догодило у случају жалиоца.
48. Комисија прихвата да таква ситуација може да изазове сумње по мишљењу жалиоца која се тичу непристрасности комисије КСИЗ-а приликом испитивања његовог захтева о поновном разматрању. Међутим, Комисија мора додатно да процени да ли су те сумње објективно оправдане (консултовати Европски суд за људска права, *случај Морел против Француске*, бр. 34130/96, пресуда од 6. јуна 2000. године, *ЕКЉП*, 2000-VI, § 44).

49. У том погледу, природа процеса поновног разматрања се мора узети у обзир. Комисија подсећа да је Члан 14.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 дозволио свим странама у захтеву да поднесу захтев о поновном разматрању по основу „(а) подношења законски релевантних доказа, који нису узети у обзир [од стране КСИЗ] приликом одлучивања о захтеву; или „(б) по основу да је постојала материјална грешка у примени ове уредбе“. Док изгледа да први основ ограничава могућност да се добије поновно разматрање за специфичне изузетне околности, други основ је као последицу имао сачињавање захтева за поновним разматрањем аналогно молби за тачкама закона или чињеница. Шире основе за добијање поновног разматрања су назначене у Одељку 25.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60, према којима,

„у поновном разматрању одлуке, [КСИЗ] или Комисија која је основана према њој разматрају све доказе и изјаве које су поднете с обзиром на првобитни захтев и све нове доказе и изјаве које се односе на захтев о поновном разматрању. [КСИЗ] или њена Комисија одбијају захтев о поновном разматрању или издају нову одлуку о захтеву“.

50. Обавеза КСИЗ-а да размотри не само нове доказе, већ и доказе који су јој раније поднети током иницијалних поступака, потврђује да се захтев за поновним разматрањем не може схватити као посебан правни лек. У том смислу, Комисија одступа од гледишта које је изразила у својој одлуци о прихватљивости у случају бр. 43/08, *Симић* (одлука од 12. децембра 2008. године, § 14).

51. У изнетом случају, жалилац тврди у свом захтеву за поновним разматрањем, у суштини, да је КСИЗ погрешно проценио елементе овог предмета. Према жалиоцу, она је довољно доказала да има одређена права над станом и да постоје средства која потврђују да је живела у том стану пре свог одласка са Косова. Као још један доказ крупне грешке коју је направио КСИЗ, жалилац се позива на предмете других особа које се наводно налазе у истој ситуацији, код којих је КСИЗ потврдио њихова имовинска права.

52. КСИЗ је донела одлуку о поновном разматрању након поновног испитивања већ доступних доказа и након нових покушаја да се провере приложени документи и оптужбе које је изнео жалилац. КСИЗ закључује да није направљена ниједна грешка, да је жалилац признала да није никада склопила уговор о коришћењу стана, и не може да приложи ниједан нови доказ којим би подржала промену у одлуци.

53. Изгледа, тако, да је КСИЗ заправо позвана да поново погледа елементе предмета и да им је, у ствари, она дала нов изглед. КСИЗ није ограничила поновно испитивање нових доказа који су изнети.

54. Комисија напомиње да, према Европском суду за људска права, када се исте судије позивају да одреде да ли су они сами направили „грешку у тумачењу или примени права“ у њиховој ранијој одлуци, они се заправо позивају „да

суде сами себи и својој способности да примене право“. Таква ситуација је довољна за забринутост поводом недостатка непристрасности суда да би била објективно оправдана (Европски суд за људска права, *Сан Леонард бенд клуб против Малте*, бр. 77562/01, пресуда од 29. јула 2004. године, *ЕКЉП*, 2004-IX, § 63; у истом смислу Европски суд за људска права, *Дриза против Албаније*, бр. 33771/02, пресуда од 13 новембра 2007. године, § 81).

55. Следи да КСИЗ није био непристрасан унутар значења члана 6 § 1 Европске комисије за људска права када је требало да проучи захтев за поновним разматрањем.
56. Околност да су у иницијалним поступцима и поступцима о поновном разматрању предмет за КСИЗ припремали различити адвокати ДСИП-а не мења овај закључак. Битна је сумња коју би састав комисије КСИЗ-а, као тело које одлучује, подигао по питању његове непристрасности.
57. Комисија напомиње да се овом ситуацијом у међувремену бавила. Уредба УНМИК-а бр. 2006/10 је заменила захтев за поновно разматрање молбом упућеном Врховном суду по основу да „(а) одлука садржи озбиљно нарушавање важећег закона“ или „(б) одлука се ослања на непотпуне чињенице или на нетачну процену чињеница“ (Одељак 13.1). Ова могућност је задржана Уредбом УНМИК-а бр. 2006/40, нешто другачијим речима: према каснијим уредбама молба се може поднети по основу да „(а) одлука обухвата фундаменталну грешку или озбиљну злоупотребу важећег материјала или процедуралног права“ или „(б) се одлика ослања на погрешном или непотпуном одређивању чињеница“ (Одељак 12,3).
58. Због претходних разлога, Комисија закључује да је постојало кршење Члана 6 § 1 Европске комисије за људска права у погледу непристрасности КСИЗ-а у поступцима поновног разматрања.

ii. Праведност поступка

a. Аргументи страна

59. Жалилац уопштено тврди да КСИЗ, приликом уручења другостепеног решења, није узела у обзир све „предочене и потребне доказе“. Она тврди да је трибунал дужан да спроведе правилно испитивање пријава, аргумената и доказа које су изнеле укључене стране, без предрасуда по питању процене њихове важности за одлуку. Жалилац упућује на бројне наводне недостатке у начину на који је КСИЗ процењивао и обрађивао питања власништва и законског поседовања, и тврди да су ови недостаци утицали на правичност целе процедуре.
60. Први недостатак тиче се разлога датих у првостепеној одлуци. Према наводу жалиоца, разлози нису изнешени довољно детаљно да би омогућили жалиоцу да брани свој предмет по молби. Конкретно, није било могуће одредити да ли жалилац спада у групу оних жалилаца који „нису поднели

никакве верификоване документоване доказе“, или у групу оних који су поднели најмање једну „верификовану одлуку о додели“.

61. Други недостатак односи се на претпоставку да је КСИЗ у својој првостепеној одлуци узео у обзир да се ни одлука о додели нити уговор о куповини не могу верификовати. Жалилац тврди да одлука није дала детаљно објашњење о томе зашто није било могуће верификовати уговор о куповини који је жалилац доставила. Она тврди да је доставила уговор, оверен 19. марта 1999. код Општинског суда у Урошевцу, чије су архиве прописно сачуване у Србији након повлачења српских надлежних органа са Косова. КСИЗ није прихватила овај доказ и накнадно је потврдила да је немогуће верификовати аутентичност уговора. КСИЗ, међутим, није дала детаљно објашњење конкретног метода верификације који користи. До истог пропуста наводно је дошло у вези са одлуком о додели.
62. Трећи недостатак односи се на претпоставку да је КСИЗ у својој првостепеној одлуци узела у обзир да се ни одлука о додели нити уговор о куповини не могу верификовати. Жалилац се позива на Одељак 22.2 УНМИК-ове Уредбе бр. 2000/60, према којој КСИЗ делује по принципима установљеним у сопственим одлукама, током примене закона на захтеве са сличним правним и доказним питањима. Према наводу жалиоца, КСИЗ је требало да буде упозната са барем два слична предмета њених колега, који су разрешени у њихову корист. Радило се о истој врсти документа жалиоца и њених колега, али је КСИЗ пропустио да упореди документа из три предмета, кршећи тако принцип конзистентности у примени закона.
63. Четврти недостатак односи се на претпоставку да је КСИЗ у својој првостепеној одлуци узео у обзир да је одлука о додели верификована. У том случају, према наводу жалиоца, није постојао разлог који би спречио позитивно разрешење њених имовинских права. КСИЗ није морала да разреши жалбу искључиво по основу полагања права на власништво, већ је могла да то учини по основу "станарског права" или поседовања имовине. Дакле, иако је КСИЗ установила да је валидност уговора о куповини сумњива, требало је да настави са испитивањем предмета са тачке гледишта мањег имовинског права, тј. оног заснованог на одлуци о трајном коришћењу стана. Ипак, она то није учинила.
64. Пети недостатак се тиче одлуке КСИЗ-а о захтеву за накнадно разматрање. Како је сматрала да је неважно да се бави доказима који су већ разматрани у првостепеном поступку, КСИЗ у поновном разматрању предмета није проучила начин процене доказа, и тако је поново пропустила да достави разумну одлуку.
65. СПГС даје уопштени одговор на тврдњу да КСИЗ није извршила ваљану процену доказа. На основу проучених списа ДСИП-а од стране КАИ, што је садржано у писму од 12. септембра 2008., СПГС напомиње да током првостепеног поступка одлука о додели није могла бити верификована као аутентична након упоређивања са архивским документима Општине Штимље (носилац права на доделу) нити да је уговор о куповини могао бити верификован након упоређивања са архивском документацијом Општинског

суда у Урошевцу. Штавише, службеник Општинског суда назначио је да је уговор вероватно фалсификат, јер је потписан и оверен од стране неовлашћеног лица. СПГС такође напомиње да се адреса на личној карти коју је показала жалилац разликује од адресе имовине о којој је реч. Даљом истрагом коју спроводи ДСИП у електродистрибуцији и комуналној служби, у евиденцији није утврђена повезаност између имена жалиоца и спорне имовине. У одсуству друге документације која би потврдила право на поседовање имовине из периода пре датума 24. марта 1999. и пошто су одлука о додели и уговор о куповини сумњиве веродостојности, КСИЗ утврђује да жалилац нема право на имовину. У поступку поновног разматрања предмета КАИ, уместо ДСИП, спроводи телефонски разговор са жалиоцем 29. јануара 2007. како би утврдила чињенице из предмета. Током разговора жалилац тврди да никада није склопила уговор о куповини или закупу са Јавним стамбеним предузећем и да се никада није регистровала код јавно комуналне службе. Без једног таквог уговора она није могла да законски купи имовину. У прилог горе наведеном, жалилац није могла да наведе ниједног сведока који би посведочио да јој је додељена имовина. У одсуству било каквог документа у прилог тврдњама жалиоца или сведока, КСИЗ одбацује захтев за поновним разматрањем.

б. Процена комисије

66. Као што жалилац с правом истиче, у складу са Чланом 6 § 1 из ЕКЉП трибунал је у обавези да спроведе прописну процену поднесака, аргумената и доказа изнетих од стране учесника у поступку (види, нпр., ЕСЉП, *ван де Хурк против Холандије*, пресуда од 19. априла 1994. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 288, стр. 19, § 59).
67. Међутим, задатак Комисије није да делује у својству апелационог суда у односу на КСИЗ (види, *mutatis mutandis*, Саветодавна комисија за људска права (СКЉП), *Тодоровић*, бр. 33/08, одлука од 17. априла 2009. године, § 21; види такође СКЉП, *Парлић*, бр. 01/07, мишљење од 18. јуна 2010. године, § 35). Задатак КСИЗ-а је да тумачи и примењује правила од важности из материјалног и процедуралног права у процесу доношења одлука. Штавише, КСИЗ је заправо најмеродавнији за процену веродостојности доказа и њихове важности за питања из предмета (упореди, нпр., ЕСПЉ, *Видал против Белгије*, пресуда од 22. априла 1992. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 235-Б, стр. 32, § 33; ЕСЉП, *Шалимов против Украјине*, бр. 20808/02, пресуда од 4. марта 2010., § 67). Сама чињеница да је једна од страна у поступку незадовољна исходом истог не може, сама по себи, покренути питање из Члана 6 § 1 из ЕКЉП (ЕСЉП, *Тенгеракис против Кипра*, бр. 35698/03, пресуда од 9. новембра 2006. године, § 74). Одлука трибунала, као таква, указује на повреду права на правично суђење, ако је рецимо, њена неоснованост тако упечатљива *prima facie* да се иста може сматрати грубо произвољном (види ЕСЉП, *Камидов против Русије*, бр. 72118/01, пресуда од 15. новембра 2007. године, § 175).
68. На почетку Комисија напомиње да је КСИЗ у својој одлуци о поновном разматрању експлицитно потврдила разлоге садржане у својој првостепеној одлуци. Жалбе уперене против мишљења израженог у првостепеној одлуци,

стога, треба да се проуче у контексту првостепеног поступка и поновног разматрања.

69. Уколико жалилац тврди да се не може са сигурношћу закључити да ли спада у групу жалиоца који „нису поднели никакав верификован документован доказ“, или у ону групу која је поднела бар „верификовану одлуку о додели“, Комисија напомиње да одлука усвојена од стране КСИЗ-а у првостепеном поступку гласи да група подносилаца захтева којој припада и дотични жалилац, „није доставила ниједан верификовани документован доказ како би доказала да је уопште поседовала имовину о којој је реч“ (§ 13). У одлуци даље стоји да су неки од горе поменутих подносилаца захтева „доставили верификоване одлуке о додели и уговоре о закупу [...], али није постојао ниједан други доказ од поседовању из периода пре 24. марта 1999.“ (исти §). Ово мишљење не оставља места двосмислености: КСИЗ заправо подразумева да, што се тиче документованог доказа о поседовању, достављена документација треба да докаже било да је жалилац власник спорне имовине, или да је имао право на поседовање, што би требало да докаже одлука о додели или уговор о закупу, али би онда конкретно поседовање (или употреба имовине) требало да се докаже доставом других доказа. Да ли је жалилац доставила верификовану одлуку о додели не може се утврдити из мишљења КСИЗ-а. Аргумент жалиоца да КСИЗ није дала образложену одлуку у овом смислу се, стога, не може прихватити.
70. Уколико жалилац тврди да КСИЗ није поверовала у веродостојност њеног уговора о закупу, без да објасни методе верификације које користи да дође до таквог закључка, Комисија напомиње да се у првобитној одлуци заиста и не објашњава зашто уговор не може да се верификује. Ова околност покреће питање да ли се може сматрати да је одлука довољно образложена.
71. У овом смислу, Комисија се позива на предметно право Европског суда за људска права, према коме, у складу са „принципом прописне примене правде, пресуде судова и трибунала треба адекватно да наведу аргументе на којима су засноване“. Међутим, „степен променљивости обавезе да се наведу аргументи може варирати у односу на врсту одлуке и морају се утврдити у светлу околности предмета“ (ЕСЈП (Велико веће), *Гарсија Руиз против Шпаније*, бр. 30544/96, пресуда од 21. јануара 1999. године, *ЕКЉП* 1999-I, § 26). Комисија је мишљења да у поступку посебно осмишљеном за масовне захтеве попут оних са КСИЗ-ом, обавеза аргументовања не може се тумачити на исти начин на који се тумачи у регуларним поступцима пред обичним судовима. Комисија није задужена да разрађује општу теорију о овом питању. Она се ограничава на чињеницу да у поступцима масовних захтева попут оних са КСИЗ-ом може бити довољно, са становишта правичности поступка, да се у одлуци трибунала назначи уопштено зашто се дати захтев прихвата или одбацује, без експлицитног навођења конкретних елемената одређеног предмета, под условом да мишљење у тој одлуци подржано елементима предмета. Задатак Комисије је да докаже да ли таква подршка заиста постоји.
72. Из извештаја о поновном поступку жалбе, сачињеном од стране правног службеника ДСИП-а, следи да се уговор о куповини који је доставио

жалилац није могао верификовати као веродостојан упоређивањем са списима из Општинског суда у Урошевацу, који је наводно оверио уговор 19. марта 1999. године. На дотичном примерку уговора није било броја овере. Када је жалилац поднела захтев за накнадним разматрањем, захтеву је додала нови примерак истог уговора, овог пута са бројем попуњеним у делу предвиђеном за упис броја овере у обрасцу за оверу. Из извештаја о поновном поступку жалбе, који је сачинио други правни службеник КАИ, види се да је овај број прошао незапажено: извештај једноставно наводи да нису достављени никакви нови докази.

73. Међутим, како је изнад наведено, током телефонског разговора са жалиоцем 29. јануара 2007. она је тврдила да никада није склопила уговор о коришћењу са Јавним стамбеним предузећем. У извештају о поновном поступку жалбе наводи се да без једног таквог уговора жалилац није могла да купи имовину законским путем.
74. Ови последњи елементи довољни су да званично подрже налаз КСИЗ да жалилац није доставила ниједан докуменат који доказује законско поседовање које се може верификовати. Чињеница да је нови примерак уговора о куповини наизглед прошао непримећено (види изнад, § 72) се, стога, односи на елемент који у одсуству уговора о коришћењу или закупу није био неопходан за коначни закључак КСИЗ-а.
75. Штавише, извештај о поновном поступку жалбе помиње да одлука о додели није могла да се пронађе у канцеларијама општине Штимље и није била оригинал. Такође се напомиње да без валидне одлуке о додели (или уговора о закупу, на који се жалилац није позвала), иста није могла да купи стан од носиоца права на доделу.
76. Напоследку, у истом извештају се спомиње да истрага евиденције у многим комуналним фирмама коју је спровела ДСИП, није дала никакве доказе о поседовању.
77. Из горе неведених елемената следи да је одлука КСИЗ-а заснована на аргументима који би могли да иду у прилог закључку да жалилац није успела да достави доказ да је уопште поседовала или имала право на поседовање спорне имовине.
78. Утолико што жалилац сугерише да је КСИЗ могла да верификује веродостојност доступних докумената тако што ће их упоредити са документима достављеним од стране других лица у сличним ситуацијама који су решили захтеве у своју корист, Комисија напомиње да је процена доказа ствар оцене КСИЗ-а и да није њен задатак да ревидира овакву процену осим ако постоји индикација да је КСИЗ донела грубо неправичне или произвољне закључке из доступних чињеница (ЕСЈП, *Хербст против Немачке*, бр.20027/02, пресуда од 11. јануара 2007., § 83). На основу елемената из предмета, Комисија не може да нађе наговештај произвољности везано за метод верификације који користи КСИЗ.

79. Утолико што жалилац тврди да је КСИЗ требало да одреди мање имовинско право засновано на одлуци о додели, ако већ није могла да потврди валидност уговора о куповини, Комисија подсећа да је КСИЗ сазнала да веродостојност саме одлуке о додели није могла да буде потврђена. Као такав, аргумент жалиоца није подржан чињеницама.
80. Утолико што жалилац тврди да је КСИЗ при поновном разматрању потврдила своје првостепено мишљење без да претходно испита начин на који је разматрала доказе, у извештају о поновном поступку жалбе, који је сачинио други правни службеник КАИ, наводи се на првом месту да жалилац није доставила ниједан нови доказ. У њему се такође наводи да је у телефонском разговору са жалиоцем 29. јануара 2007. жалилац изјавила да није никада потписала уговор о коришћењу са Јавним стамбеним предузећем и да се никада није регистровала као потрошач код електродистрибуције или другог јавног предузећа. Жалилац такође није могла да наведе ниједног сведока који би потврдио да је истој додељена спорна имовина.
81. У својој пријави Комисији, жалилац побија налазе Комисије и тврди да је обавестила КАИ да може да пронађе етничке Србе који би потврдили да јој је додељена имовина, али да није сигурна да би етнички Албанци који такође могу да потврде доделу „били вољни да сведоче због ситуације познате свима нама“. Међутим, као што је горе назначено, није задатак Комисије да делује као апелациони суд над КСИЗ и да врши поновну процену доступних доказа (see above, § 67). Довољно је напоменути да сведоци нису ни у ком случају једини елемент на који се КСИЗ ослањала у доношењу одлуке по захтеву за поновним разматрањем.
82. Из предметног списка следи да су током поступка поновног разматрања предузети кораци да се утврди да ли је КСИЗ у својој првостепеној одлуци прописно дошао до закључка да жалилац не испуњава стандард доказа. Сугестија жалиоца да је првостепена одлука потврђена без додатне анализе доказа, стога, није подржана предметним списом.
83. Напоследку, Комисија напомиње да је жалилац доставила примерак „захтева за поновним прикључивањем струје“ на електричну мрежу у то време у Урошевцу за свој стан у Штимљу, што је требало да отпочне 22. јуна 1998. Међутим, изгледа да овај документ никада није достављен КСИЗ-у. Тако је, без обзира на доказну вредност „захтева за поновним укључењем струје“, КСИЗ требало да проучи документ и донесе закључке о његовој доказној вредности. Комисија, са своје стране, једино може да ревидира процену коју је сачинила КСИЗ, и не може да замени сопствену процену чињеница проценом КСИЗ-а. Стога, није погодно да Комисија доноси закључак на основу поднешених доказа који никада нису достављени телу чије је доношење одлука предмет жалбе. Првобитни пропуст жалиоца да обезбеди такву информацију КСИЗ-у не може се исправити у поступку пред Комисијом.
84. У закључку, Комисија је мишљења да је, све у свему, поступак поновног разматрања био правичан. Дакле, у овом смислу нема кршења Члана 6 § 1 из ЕКЉП.

iii. Разумно време

a. Аргументи страна

85. Жалилац се жали да је период од преко пет година између подношења захтева у јулу 2002. и излагања коначне одлуке у марту 2007. довољан за кршење разумног времена прописаног Чланом 6 § 1 из ЕКЉП. Она тврди да случај није претерано компликован и да понашање страна није допринело одлагању. Штавише, иако је жалилац као расељено лице живела и тешким околностима, власти нису сматрале да је важно да узму у обзир њено материјално стање као подстицај за решавање њеног случаја у оквиру разумног времена.
86. Жалилац је свесна необичне природе процеса решавања масовних захтева који су спровели надлежни органи Косова. Међутим, она тврди да треба пронаћи праведну средину између захтева за ефикасним управљањем великог броја предмета и императива у поштовању суштине људских права сваког појединачног молиоца код кога је такав механизам коначно успостављен, од којих је право на доношење пресуде у оквиру разумног времена једно од њих. Заостатак необрађених предмета или жеља трибунала да саслуша заједно предмете који се тичу сличних питања оправдава неразумна одлагања.
87. Говорећи о процени дужине поступака од стране КАИ у свом писму од 12. септембра 2008., СПСГ примећује да је током првих година ДСИП трпео значајне институционалне проблеме, нарочито у недостатку финансијских средстава и реорганизације у руководству која је нажалост довела до одлагања код свих предмета.

б. Процена комисије

88. Поступак је почео 18. јула 2002. када је жалилац поднела захтев КСИЗ-у. Међутим, период који треба узети у обзир почиње од датума привремене надлежности Комисије, који је 23 април 2005. година. У процењивању разумности времена које је протекло након 23. априла 2005. године, Комисија при свему том узима у обзир стање у коме се поступак налазио у том тренутку (ЕСЉП, *Фоти и остали против Италије*, пресуда од 10. децембра 1982. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 56, стр. 15, § 53; ЕСЉП, *Стирановски против Пољске*, пресуда од 30. октобра 1998. године, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1998-VIII, стр. 3376, § 46).
89. Комисија даље напомиње да се поступак завршио 17. маја 2007. године, када је жалилац добила решење о поновном разматрању од 26. марта 2007. године.
90. Укупно трајање поступка је према томе четири године, девет месеци и двадесет девет дана, од којих две године и двадесет четири дана не одлазе на испитивање Комисије.

91. Комисија подсећа да се разумност дужине поступака мора проценити у смислу околности предмета односно према следећим критеријумима: комплексности предмета, понашања жалиоца и одговарајућих власти и шта се узима у питање за жалиоца у овом спору (види, међу многим другим властима, ЕСЈП (Велико веће), *Фридендер против Француске*, бр. 30979/96, пресуда од 27. јуна 2000. године, *ЕКЈП* 2000-VII, § 43; види такође СКЈП, бр. 17/08, *Емини*, мишљење од 18. јуна 2010. године, § 21).
92. Комисија прихвата да је предмет показао одређену комплексност, нарочито током првостепене фазе, пошто су информације морале да се добију из јавних комуналних служби и других институција. Међутим, питања у предмету ни у ком случају нису посебна.
93. Комисија даље напомиње да жалилац није допринела никаквом кашњењу у поступку.
94. У односу на понашање власти, Комисија бележи да није било значајног кашњења у првобитном поступку између датума када је жалилац уложила жалбу (18. јул 2002.) и датума када је оверена првобитна одлука КСИЗ-а (25. јул 2005.). Жалилац је обавештена о одлуци тек 26. новембра 2006. Након што је добила захтев за поновним разматрањем (22. децембра 2006.), ДСИП је контактирала жалиоца телефоном ради додатних информација 29. јануара 2007. и доставила извештај о поступку жалбе 8. фебруара 2007. КСИЗ је усвојила одлуку 26. марта 2007., која је оверена 27. априла 2007. и жалилац је добила одлуку 17. маја 2007.
95. Узимајући у обзир велики број случајева које је ДСИП добила за доношење пресуде од стране КСИЗ-а¹, и логистичких тешкоћа са којима се суочила у контексту послератног Косова, Комисија налази, у смислу свих околности предмета, да разумно време није прекорачено.
96. Према томе, није постојало кршење Члана 6 § 1 из ЕКЈП у том смислу.

Б. Наводно кршење Члана 1 Протокола бр. 1 према ЕКЈП

1. Аргументи страна

97. Жалилац тврди да, иако се њено наводно право власништва може оспорити, он свакако има друга релевантна права на имовину, која се могу одредити на основу свих доступних доказа. Она тврди да је КСИЗ донео одлуку у којој занемарује легитимну основу захтева жалиоца и ефективно поништава њено право на стан, што је равно *de facto* експропријацији. Пошто један такав чин није могао да се оправда ниједним разлогом од јавног интереса, учињено је кршење њеног права на имовину, загарантовано Чланом 1 Протокола бр. 1 према ЕКЈП.

¹ Према Последњем извештају КСИЗ-а (Приштина, 2007, који је доступан на http://www.hpdkosovo.org/pdf/HPCC-Final_Report.pdf), поднето је 29,160 захтева ДСИП-у (стр. 40).

98. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

2. Процена комисије

99. Комисија бележи да се покреће питање да ли је примењив Члан 1 Протокола бр. 1 према ЕКЉП. Концепт о "некретнинама" на који се указује у првој реченици првог параграфа те одредбе има аутономно значење. По мишљењу Европског суда за људска права у многим ситуацијама, Члан 1 Протокола 1 односи се само на постојеће некретнине жалиоца. Тачно је да, у одређеним околностима, "легитимно очекивање" да се добије "имовински објекат" такође може бити подржано Чланом 1 Протокола бр. 1, под условом да постоји довољна основа за власнички интерес у оквиру примењивог закона, на пример када постоји одређена судска пракса у домаћим судовима која потврђује његово постојање, (ЕСЉП (Велико веће), *Копецки против Словачке*, бр. 44912/98, пресуда од 28. септембра 2004. године, *ЕКЉП*, 2004-IX, § 52). Међутим, не може се рећи да постоји икакво "легитимно очекивање" тамо где је присутан спор поводом исправног тумачења и примене домаћег закона а судови накнадно одбацују поднеске жалиоца (ЕСЉП (Велико веће), *Копецки против Словачке*, пресуда цитирана изнад, § 50; ЕСЉП (Велико веће), *Анхаусер-Буш против Португалије*, бр. 73049/01, пресуда од 11. јануара 2007. године, § 65).
100. У овом предмету КСИЗ је мишљења да жалилац није показала да је уопште добила поседовање спорне имовине.
101. Жалба о којој је реч у суштини је равна приговору на регуларност исхода поступка пред КСИЗ-ом.
102. Не искључује се могућа одговорност УНМИК-а за неповољне последице по власничке интересе жалиоца које је узроковала одлука КСИЗ-а, када би се одлуке КСИЗ-а сматрале произвољним или очигледно неоснованим (упореди ЕСЉП, *Бешири и остали против Албаније*, бр. 7352/03, пресуда од 22. августа 2006. године, § 89; види такође СКЉП, *Парлић*, бр. 01/07, мишљење од 18. јуна 2010. године, § 49). Међутим, Комисија је пронашла, сходно Члану 6 § 1 из ЕКЉП (везано за правично саслушање), да је КСИЗ навела довољно разлога за своју одлуку и да се њена процена елемената из предмета не може сматрати произвољном (види изнад, §§ 66-84). Комисија стога закључује да жалилац није имала "легитимно очекивање", засновано на примењивом закону, да ће реализовати свој захтев за поседовањем стана.
103. Следи да није било кршења Члана 1 Протокола бр. 1 према ЕКЉП.

В. Наводна кршења Члана 8 из ЕКЉП.

1. Аргументи страна

104. Жалилац такође тврди да је била спречена да приступи и поново поседује свој стан и да слободно ужива у свом приватном простору. У овом смислу она наводи да се термин "дом", у смислу Члана 8 из ЕКЉП, односи не само

на место где нека особа тренутно живи, већ такође и на место где та особа намерава да живи. Она је напустила свој дом због спољних околности, али то не имплицира њену невољност да се врати. Штавише, право на поштовање "приватног живота", у смислу члана 8 из ЕКЉП, имплицира право на лични или приватни простор, који се може посматрати као право особе да буде остављена на миру и да слободно ужива у приватном простору, без спољних мешања.

105. Према жалиоцу, обавеза УНМИК-а била је да заштити право жалиоца на поштовање њеног дома и приватног живота, али није деловао сходно томе. Она тврди, конкретно, да је УНМИК пропустио да сачини регулаторни оквир који би гарантовао да је процес доношења одлука од стране КСИЗ-а, што је довело до мешања у њена права утврђена Чланом 8 из ЕКЉП, био правичан и пружао долично поштовање интереса који су јој додељени на основу те одредбе.
106. Жалилац даље понавља да уживаоци правичног суђења нису прописно посматрани у поступку КСИЗ-а који се односи на њен захтев. Ова трајна спреченост приступа стану, путем неразумне одлуке, наставља нарушавање њеног права на дом и приватан живот, што се не може оправдати § 2 Члана 8 из ЕКЉП.
107. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

2. Процена комисије

108. Комисија бележи да се наводна кршења ослањају на аргументе жалиоца у вези са наводним нарушавањем Члана 6 § 1 из ЕКЉП поводом мишљења из одлуке КСИЗ-а. Пошто није установила кршење права на правично суђење, (види изнад, §§ 66-84), Комисија на сличан начин налази да није било кршења Члана 8 из ЕКЉП (види СКЉП, *Вучковић* бр. 03/07, мишљење од 13. марта 2010. године, § 59).

Г. Наводна кршења Члана 13 из ЕКЉП

1. Аргументи страна

109. Сходно Члану 13 из ЕКЉП жалилац се позива на чињеницу да је иста комисија КСИЗ-а проучила њену жалбу и захтев за поновним разматрањем. Пошто је ова ситуација утицала на непристрасност КСИЗ-а у поступку поновног разматрања, по тврдњи жалиоца сходно Члану 6 § 1 из ЕКЉП, и пошто није била могућа виша судска ревизија одлука КСИЗ-а, поступак поновног разматрања не може се сматрати усаглашеним са стандардом "делотворног правног лека" у смислу Члана 13 из ЕКЉП.
110. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

2. Процена комисије

111. У односу на непристрасност КСИЗ-а, изгледа да је жалба под Чланом 13 из ЕКЉП заснована на истим елементима као жалба под Чланом 6 § 1 из ЕКЉП. Након што је установила кршење Члана 6 § 1 из ЕКЉП у овом смислу (види изнад, §§ 43-58), Комисија сматра да није неопходно да се исти предмет проучава одвојено под Чланом 13 из ЕКЉП.

V. ПРЕПОРУКЕ

112. Комисија подсећа да је установила да жалилац није имала користи од гаранције непристрасног трибунала у поступку поног разматрања пред КСИЗ-ом. Комисија не може да спекулише да ли би исход поступка био другачији да није дошло до кршења ЕКЉП. Стога, Комисија не препоручује накнаду материјалне штете.

113. Ипак, остаје чињеница да поступак који се односи на захтев жалиоца за поновним разматрањем, по мишљењу Комисије, није спроведен потпуно у складу са ЕКЉП.

114. Комисија је мишљења да то што је УНМИК прихватио чињеницу да је до кршења дошло, адекватан облик обештећења за било какву нематеријалну штету коју подупире жалилац.

115. Што се тиче предузимања општих мера, Комисија подсећа да је ситуацију, за коју је установљено да није у складу са Чланом 6 § 1 из ЕКЉП, у међувремену преузео УНМИК (види изнад, § 57). По мишљењу Комисије нису потребне даље мере опште природе.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- 1. НАЛАЗИ ДА ЈЕ ОПШТА ЖАЛБА КОЈА СЕ ТИЧЕ КРШЕЊА ЧЛАНА 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ НЕЗАВИСНОСТИ И НЕПРИСТРАСНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА СТАМБЕНЕ И ИМОВИНСКЕ ЗАХТЕВЕ НИЈЕ ПОДРЖАНА;**
- 2. НАЛАЗИ ДА ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ НЕПРИСТРАСНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА СТАМБЕНЕ И ИМОВИНСКЕ ЗАХТЕВЕ ПО ОСНОВУ ЊЕНОГ САСТАВА У ПОСТУПЦИМА О ПОНОВНОМ РАЗМАТРАЊУ;**
- 3. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ ПРАВЕДНОСТИ ПОСТУПАКА;**

- 4. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ ДУЖИНЕ ПОСТУПКА;**
- 5. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 6. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 8 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 7. НАЛАЗИ ДА НИЈЕ ПОТРЕБНО ИСПИТАТИ ЖАЛБУ ПРЕМА ЧЛАНУ 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 8. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА СПЕЦИЈАЛНИ ПРЕДСТАВНИК ГЕНЕРАЛНОГ СЕКРЕТАРА У ИМЕ УНМИК-А ПРИЗНА ДА ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА, КАКО ЈЕ НАЗНАЧЕНО У ТАЧКИ 2 ИЗНАД;**

Раџеш ТАЛВАР
Извршни службеник

Пол ЛЕМЕНС
Председавајући